

دختر و پسرهایی که از ازدواج گریزانند

ازدواج به عنوان یک پدیده اجتماعی همزمان با خلقت انسان، عمر دارد .

جام جم آنلاین: ازدواج به عنوان یک پدیده اجتماعی همزمان با خلقت انسان، عمر دارد . در واقع تامین نیازهای جنسی و عاطفی از راه مشروع را ازدواج تلقی می‌کنند، اگرچه این تعریف از ازدواج نمی‌تواند در همه جوامع مفهوم یکسان داشته باشد اما تشکیل خانواده و تولید مثل از مهم‌ترین اهدا ف این امر در اکثر جوامع دنیاست.

اگر بخواهیم ارزش و جایگاه ازدواج را از دیدگاه دینی و مذهبی بررسی کنیم، می‌توان به صراحت اذعان کرد که همه ادیان دینی به دلیل فواید فردی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و بهداشتی ازدواج، به این پدیده، با دیده احترام و تحسین می‌نگرند. به طوری که در ارزش‌ها و اعتقادات اسلامی ما نیز ازدواج ضمن برخورداری از قداست خاص جزو سنت پیامبر(ص) است.

با این توصیف، امروزه اعلام آمارها و ارقام 60 درصدی از میزان مجرد جوانان با میانگین 27 سال شیوع زندگی‌های تک‌نفره در جامعه و افزایش 15 تا 20 ساله فاصله بین سن بلوغ و ازدواج دختران و پسران، کارشناسان اجتماعی و سلامت را دچار دغدغه و نگرانی‌هایی ناشی از عوارض و پیامدهای ناگوار این مساله کرده است.

روانشناسان و جامعه‌شناسان همواره به پیامدهای منفی افزایش سن ازدواج و مجرد بین جوانان اخطار می‌دهند و معتقدند اگرچه بالا رفتن سن ازدواج در میان دختران و پسران امکان پیشرفت اجتماعی و فردی را نظیر ادامه تحصیل و اشتغال فراهم کرده، اما پیامدهای منفی و ناگوار تاخیر ازدواج می‌تواند بسیار بیشتر و حتی پرهزینه‌تر باشد، به طوری که رواج بحران‌های شخصیتی و اجتماعی، بالا رفتن آمار آسیب‌های اجتماعی نظیر کاهش سن فحشا، رواج ناهنجاری‌های فرهنگی مثل گرایش به ارتباطات غیرمتعارف و غیرمشروع بین دختر و پسر، نبود تامین نیازهای روحی و جسمی، افسردگی و اختلالات جنسی و ... از جمله این پیامدهای منفی است.

شاید در بین علل و عوامل متعددی که کارشناسان برای افزایش سن ازدواج در جامعه مطرح می‌کنند، عوامل اقتصادی، نبود زمینه‌های اشتغال جوانان، مشکلات و موانع فرهنگی و رواج ازدواج‌های غیررسمی بیشتر از هر چیزی در افزایش سن ازدواج در جامعه نمود پیدا می‌کند.

رشد خانواده‌های تک‌نفره

حسین ملک‌افضلی، رئیس پژوهشکده سلامت خانواده دانشگاه علوم پزشکی تهران از رشد خانواده‌های تک‌نفره در نتیجه بالا رفتن سن ازدواج در جامعه خبر می‌دهد و در این باره به جام‌جم می‌گوید: [#171](#)؛متأسفانه در سال‌های اخیر خانواده‌های تک‌نفره و دختران و پسرانی که تنها زندگی می‌کنند، بسیار افزایش یافته و ممکن است زندگی تک‌نفره از نظر جمعیت‌شناسی به دلیل استقلال مالی، یک خانواده محسوب شود، اما در تعریف بهداشتی، خانواده نهادی است که از ازدواج یک مرد و زن به وجود آمده و احیاناً فرزندی نیز وجود داشته باشد.»

او با بیان این‌که 60 درصد دختران 15 تا 25 ساله و 21 درصد دختران 25 تا 35 ساله ما در جامعه مجرد هستند، می‌افزاید: [#171](#)؛اگرچه می‌توانیم ازدواج نکردن دختران 15 تا 25 ساله را با دلایلی نظیر ادامه تحصیل، آماده نبودن شرایط اقتصادی ازدواج و نبود آمادگی بیولوژیک برای دختران زیر 18 ساله، توجیه کنیم، ولی در مورد دختران 25 تا 35 ساله که هنوز 21 درصدشان مجرد هستند، هیچ توجیهی قابل قبول نیست، مجرد آنها یک نوع تاخیر در ازدواج محسوب می‌شود.»

میانگین سن ازدواج دختران و پسران

معاون سابق وزارت بهداشت، در ادامه، میانگین سن ازدواج دختران را در کشور 25 تا 26 سال و پسران را 27 سال عنوان می‌کند و می‌گوید: [#171](#)؛میانگین سنی ازدواج دختران اگر چه کمی بالا است، ولی در صورتی درست است که بیشتر خانم‌ها و جوانان ازدواج کرده باشند و آنهایی که ازدواج نکرده‌اند در این محاسبه وارد نمی‌شوند، در حالی که 21 درصد خانم‌های 25 تا 35 ساله مجرد هستند و این افراد در این محاسبه وارد نشده‌اند، بهتر است ما دو شاخص ارائه دهیم یکی از شاخص‌ها درصد افراد در سنی که باید ازدواج کنند، ولی ازدواج نکرده‌اند و دیگری میانگین سن ازدواج کرده‌هاست.»

او در پاسخ به این سوال که بهترین و مناسب ترین فاصله سنی ازدواج بین دختران و پسران چه سنی است اضافه می‌کند: «#171؛ از لحاظ علمی وجود فاصله سنی بین مرد و زن ثابت نشده است و باید فاصله سنی آنها طوری باشد که همسران بتوانند همدیگر را درک کنند و تفاهم داشته باشند، فاصله سنی مهم نیست و این تصور رایج که مرد باید از زن حداقل 5 سال فاصله سنی داشته باشد یک باور سنتی است و هیچ توجیه علمی در این زمینه وجود ندارد و تا حد سه سال اختلاف بین مرد و زن بدون اشکال است.»

نکته: متولیان فرهنگی باید آموزش در زمینه پیامدهای فرهنگی - اجتماعی ازدواج را از دوره دبیرستان آغاز کنند تا جوان ایرانی وقتی در برابر شبکه‌های ماهواره‌ای قرار گرفت قدرت تحلیل و تصمیم‌گیری داشته باشد این استاد دانشگاه همچنین تغییر شیوه زندگی و مهاجرت را از دیگر دلایل بالا رفتن سن ازدواج دختران و پسران نسبت به گذشته می‌داند و می‌گوید: «#171؛ در زمان‌های گذشته تمام مهارت پسران در خانواده، کشاورزی و دامداری و دختران قالی بافی بود، وقتی 15 تا 20 سالشان می‌شد در همان قوم خودشان ازدواج می‌کردند، اما امروز 72 درصد نوجوانان ما در سنی که باید در دبیرستان باشند تحصیل می‌کنند و این یعنی، شیوه زندگی تغییر کرده است و وقتی که این جوانان از زندگی سنتی خود به شیوه تحصیل روی آورده اند، دیگر نمی‌توانند در قالب گذشته ازدواج کنند، بنابراین توقعات و انتظارات بالا می‌رود، در نتیجه بعد از چند سال می‌بینید، آن انتظارات برآورده نشده است، هر دو طرف مجرد می‌مانند و در این میان اگر رضایت جنسی خود را خارج از ازدواج تامین کنند، ازدواج بین آنها کمرنگ می‌شود و روز به روز بر آمار تجرد افزوده می‌شود.»

ملک‌افضلی در پاسخ به این سوال که نبود توازن در نسبت جنسی تولد نوزادان در کشور می‌تواند در روند ازدواج دختران و پسران مانع ایجاد کند، توضیح می‌دهد: «#171؛ برخلاف تصور نسبت جنسی دختران 100 به 103 است، یعنی در مقابل هر 103 پسر، 100 دختر متولد می‌شود، چون پسران به دلیل شرایط فیزیولوژیک بدن بیشتر از دختران می‌میرند، پس نسبت جنسی هر دو در جامعه برابر است و این که برخی بالا رفتن سن ازدواج دختران را کمبود تولد پسر توجیه می‌کنند، کاملاً اشتباه و غیرعلمی است.»

او به مهم‌ترین علل و ریشه‌های افزایش تجرد در جامعه می‌پردازد و تأکید می‌کند: «#171؛ جامعه‌شناسان بر این باورند که تحصیل، استقلال مالی، حضور موثر در فعالیت‌های اجتماعی و اشتغال در کنار شرایط اقتصادی، توقعات و انتظاراتی که در خانواده‌ها حاکم است، از جمله مهم‌ترین عواملی است که باعث می‌شود زنان ازدواج را به تأخیر بیندازند.»

10 درصد دانشجویان روابط آزاد دارند!

ملک‌افضلی با تأکید بر این که 10 درصد دانشجویان ما در دانشگاه‌ها روابط جنسی آزاد دارند، می‌افزاید: «#171؛ متأسفانه در شرایط کنونی، دسترسی آسان خانواده‌ها به برخی شبکه‌های ماهواره‌ای، رفتارهای جوانان و نوجوانان را به سمت روابط آزاد جنسی حرکت داده که این عامل باعث می‌شود تا در جامعه ما از فرهنگ غرب تقلید شود، به طوری که سنت‌های رایج در جامعه روز به روز ارزش و اهمیت خود را از دست می‌دهد، براساس آماری که به روش‌های غیرمستقیم در کشور صورت گرفته حدود 10 درصد دانشجویان دانشگاه‌های کشور به درجات مختلف روابط آزاد دارند.»

رئیس پژوهشکده سلامت خانواده دانشگاه علوم پزشکی تهران در پاسخ به این سوال که چه راهکارهایی سن ازدواج جوانان را پایین می‌آورد و آنان را تشویق به ازدواج می‌کند تأکید می‌کند: «#171؛ لازم است مسئولان کشور درخصوص مسائل فرهنگی و اجتماعی ازدواج جوانان و نوجوانان به صورت منسجم برنامه‌ریزی و این برنامه‌ها و آموزش‌ها را از دبیرستان‌ها شروع کنند تا بتوانیم جوانان ایرانی را توانمند کنیم به طوری که آنها بتوانند قدرت جمع‌آوری اطلاعات، تحلیل و تصمیم‌گیری در مورد آنچه از محیط بیرون نظیر ماهواره‌ها برخوردار می‌کنند، داشته باشند.»

به گفته این کارشناس، این که زمینه ازدواج در کشور فراهم شود، بحث اقتصادی و اجتماعی است، اعطای وام‌های ازدواج دولت می‌تواند کمک‌کننده باشد، ولی کافی نیست به نظر من بهتر است کمک‌ها و تسهیلاتی نظیر یارانه‌ها یا مسکن مهر در جامعه را جهت داد، به جای این که این تسهیلات به همه مردم داده شود تا آنها را در کوتاه‌مدت راضی نگه داریم اولویت‌ها را در جامعه بشناسیم و قسمت اعظم آن را در اختیار جوانان قرار دهیم.

#171؛ مادر شدن»، دافعه‌ای برای ازدواج دختران

محمدرضا مرندی نماینده مردم تهران در مجلس نهم نیز درخصوص عواقب و تبعات اجتماعی بالا رفتن سن ازدواج در جامعه هشدار می‌دهد و به جام‌جم می‌گوید: «#171؛ افزایش روابط جنسی نامشروع بین جوانان و نوجوانان، افزایش میزان سقط جنین، بالا رفتن

مرگ و میر نوزادان، رواج فرهنگ فحشا، تغییر هرم سنی جمعیت از جوانی به پیری و در نهایت کم‌رنگ شدن ارزش نهاد خانواده از مهم‌ترین تبعات بالا رفتن سن ازدواج در جامعه است.»

وزیر سابق بهداشت، اجرا نشدن صحیح قانون حمایت از مادران شیرده را از مهم‌ترین علت بی‌علاقگی دختران به ازدواج می‌داند و اظهار می‌دارد: «بسیاری از زنان در جامعه، ازدواج را به دلیل ایجاد نقش‌هایی نظیر مادر شدن، مانع پیشرفت و ارتقای خود در جامعه می‌دانند در حالی که براساس قانون حمایت از مادران شیرده، که در آن برمرخصی‌های بدون حقوق برای مادران، ساعات شیردهی نوزاد و تاسیس مراکز مهدکودک در مکان‌های مشغول به کار که مادرشیرده، تأکید دارد می‌توان دغدغه دختران تحصیلکرده و شاغل را در مورد ازدواج و مادر شدن برطرف کرد، اما متأسفانه این قانون در ادارات ما به درستی انجام نمی‌شود.»

طاهره مرادی / جام‌جم